

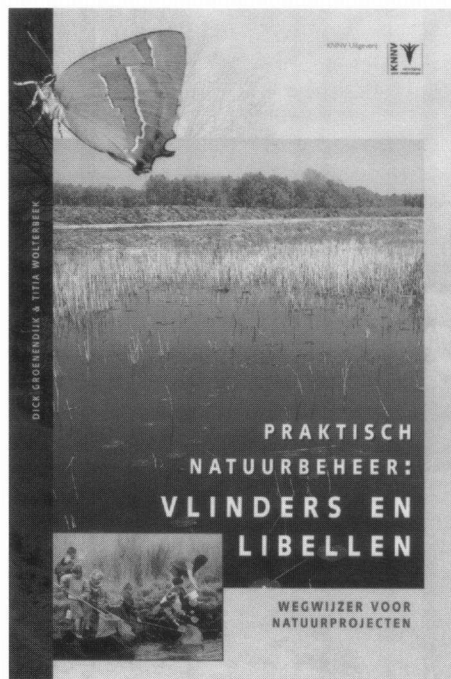
Recensie: Praktisch Natuurbeheer: vlinders en libellen, deel 2 in de serie 'Wegwijzer voor natuurprojecten'.

Dick Groenendijk & Titia
Wolterbeek (2001)

KNNV Uitgeverij, Utrecht / De
Vlinderstichting, Wageningen,
ISBN 90 5011 149 1
prijs: € 27,95 / € 24,95 (219 blz.)

Praktisch Natuurbeheer is een praktijkge-
richte en goede inleiding voor iedereen
die zelf actief zijn of haar steentje wil
bijdragen aan natuurbeheer. Uiteraard
bespreekt dit goed geïllustreerde boek het
nut van vlinders en libellen in het natuur-
beheer. Maar ook projectmatig werken,
onderzoek en voorlichting komen in het
boek aan bod. Meer dan de helft van het
boek besteden de auteurs aan de bespre-
king van biotopen. Deze zijn verdeeld
over de hoofdstukken 'bosranden en
bosplantsoenen', 'graslanden, heide en
ruigtes', 'waterpartijen en oevervegetaties'
en 'beheer en aanleg van siergroen'. De
theoriegedeelten uit deze hoofdstukken
zijn aantrekkelijk om te lezen. Zowel de
basisecologie als de beheeraspecten van
de betreffende biotopen komen erin aan
bod. Daarnaast bevat elk van deze hoofd-
stukken praktijkgedeelten met bruikbare
tips. Het geheel wordt ondersteund met
voorbeelden ergens uit het land, soort-
portretten van vlinders en libellen en zeer
lezenswaardige kaderteksten.

Wie echter beheersadviezen zoekt over
specifieke soorten komt bedrogen uit. In
de eerste plaats is het écht zoeken, want
een register ontbreekt jammer genoeg.
Ten tweede staat er slechts van een
beperkt aantal soorten meer gedetailleer-
de informatie in het boek. De meeste tips
en teksten zijn algemeen van aard. Juist

voor de Rode-lijstsoorten had enige extra
informatie niet misstaan. Merkwaardig
genoeg ontbreekt in dit boek over vlinders
en libellen de NVL in de adressenlijst.

Een sterk punt van dit boek is dat het door-
spekt is met heel veel praktijkvoorbeelden.
Jammer genoeg zijn deze niet altijd ade-
quaat. Zo is een rietkraag in ieder geval
wat betreft de verticale structuur bepaald
geen toonbeeld van 'een goede vegetatie-
structuur'. De soortenrijkdom aan libellen
is er bovendien – mede door de in het
voorbeeld op blz. 158 genoemde Kleine
karekiet – niet bijster hoog.

Voor de libellenliefhebbers is vooral hoofd-
stuk 7 over waterpartijen en oevervegeta-
ties interessant. Het onderscheid binnen
de Odonata blijft moeilijk: de auteurs
spreken op diverse plaatsen nog van het
inmiddels achterhaalde 'libellen en water-
juffers'. Het gegeven dat libellen 's nachts
of anders in de vroege ochtend uitsluipen
is ook hardnekkig. Het is, zoals eenieder
die de praktijk goed kent, een eenzijdige
voorstelling van zaken.

Het 'waterhoofdstuk' besluit met een over-
zichtelijke tabel die de voorkeur van libel-
len voor tien verschillende zoetwatertypen
aangeeft, al komt dat feitelijk meer neer op
een mengeling van biotopen (duin, laag-

veen) en watertypen (rivier, ven). De lezer blijft met de vraag zitten of ++ nou betekent dat de soort er als imago bij het betreffende watertype veel is waargenomen, of de soort er in grote aantallen vliegt, of dat het misschien wel om de voorkeur als voortplantingsbiotoop gaat. Jammer is verder dat de zo duidelijke zuurgradientabel op blz. 146 niet met deze tabel geïntegreerd is. Een fraaie kruistabel van ecologische voorkeuren was in een werk als dit zeker op zijn plaats geweest.

Qua beheer geeft het boek soms merkwaaardige adviezen. Zo staat er bijvoorbeeld dat je een ondoorlatende laag bij het aanleggen van een poel niet moet doorbreken, maar dat je diezelfde poel in het midden wel anderhalve meter diep moet maken. Of je bosschages aan de zuidkant van een watertje nou moet snoeien of moet weggappen wordt niet duidelijk. De hoofdstekst en het fotobijschrift op blz. 152 geven er in elk geval geen eenduidige informatie over. Een soortgelijke discrepantie vinden we bij de soorttekst van de Weidebeekjuf-

fer op blz. 156. In de soorttekst vermelden de auteurs dat hij weer bijna helemaal terug is, terwijl het bijschrift meldt dat het gelukkig weer wat beter gaat.

De hamvraag is natuurlijk: kopen of niet? Sterke punten van het boek zijn met name de breedte (projectmatig werken, onderzoek, voorlichting) en de goede balans tussen theorie, beheeradviezen en praktijkvoorbeelden bij de biotoophoofdstukken. Misschien is het wel juist die combinatie die het boek zo geschikt maakt voor zowel vrijwilligers als voor professionele natuurbeheerders. Echte libellenkenners hebben vermoedelijk weinig aan de biotoophoofdstukken, maar waarschijnlijk des te meer aan het algemene deel. Professionele natuurbeheerders hebben daarentegen over het algemeen een grote kennis van zaken wat het algemene deel betreft, maar kunnen nog heel wat leren van de biotoophoofdstukken. Kortom: een boek dat een plaatsje op de boekenplank zeker waard is.

Jan-Willem van Velzen